

بنام خداوند جان و

خانه صنعت و معدن
استان تهران

تحلیل صنعتی و معدنی استان تهران

تهیه کننده: خانه صنعت و معدن استان تهران

۲۶ تیرماه ۱۳۹۶

آینده ساختنی است نه دست یافتنی

3

یا

بسازیم
براساس قوانین فیزیک نوین

بسازیم
براساس قوانین فیزیک کلاسیک

شاخص های تقسیمات کشوری در استان تهران

استان تهران	سال ۱۳۹۵
مساحت استان (کیلومتر مربع)	۱۳۶۹۲
تعداد شهرستان ها	۱۶
تعداد بخش ها	۳۳
تعداد شهر ها	۴۴
تعداد روستا	۱۰۳۶
تعداد دهستان ها	۷۱
تعداد آبادی های دارای سکنه	۷۴۱
تعداد شهرهای بالای صد هزار نفر جمعیت	۱۳

شاخص های جمعیتی استان تهران

استان	سال ۱۳۹۲
جمعیت (میلیون نفر)	۱۲/۷
میانگین نرخ رشد سالانه جمعیت (درصد)(دوره ۹۰-۸۵)	۱/۴
جمعیت شهری (میلیون نفر)	۱۱/۸
جمعیت روستایی (هزار نفر)	۹۱۴
ضریب شهرنشینی (درصد)	۹۳
نسبت جنسی	۱۰۲
تراکم جمعیت (نفر در کیلومتر مربع)	۹۰۴

❖ سقف جمعیت برای استان تهران ۱۴-۱۵ میلیون
نفر در افق ۱۴۰۰ پیش بینی شده است

ماموریت استان تهران:

❖ بستر سازی برای مدیریت عالی فرآیندهای توسعه ملی و روابط بین المللی کشور، هدایت امور تخصصی علمی و پژوهشی، خدمات برتر، صنایع با فناوری نوین و برتر و خدمات الکترونیکی

هدف غایی نظریه پایه توسعه استان (ماموریت استان تهران):

استان تهران عهده دار ((مدیریت عالی فرآیندهای توسعه ملی و روابط بین المللی کشور)) می باشد

موضوعات محوری و اولویت دار استان :

• مدیریت عالی فرآیندهای توسعه ملی

• مدیریت روابط و نقش‌های بین‌المللی

• هدایت امور تخصصی علمی و پژوهشی

• پیشرو در فناوری‌های برتر و نوین

• فعالیتهای دانش بنیان (خدمات و صنایع برتر)

جمعیت (توسعه کیفی)

سهم ارزش افزوده هر بخش اقتصادی در کشور نسبت به کل ارزش افزوده کشور در سال ۱۳۹۲ (درصد)

8

رتبه	بخش های اقتصادی	سهم
۱	صنعت	۱۵/۴۸
۲	عمده فروشی و خرده فروشی	۱۴/۴۸
۳	مستغلات و خدمات کسب و کار	۱۲/۶۷
۴	کشاورزی، شکار و جنگلداری	۱۰/۳۲
۵	معادن	۱۰/۱۰
۶	حمل و نقل و انبارداری و ارتباطات	۸/۰۳
۷	آب و برق و گاز	۶/۸۱
۸	ساختمان	۵/۳۴
۹	اداره امور عمومی و دفاعی و تامین اجتماعی	۴/۴۱
۱۰	آموزش	۳/۳۸
۱۱	بهداشت و مددکاری اجتماعی	۳/۱۳
۱۲	واسطه گری مالی	۲/۸۱
۱۳	سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی و خانگی	۱/۶۷
۱۴	هتل و رستوران	۰/۹۸
۱۵	ماهیگیری	۰/۴۱

سهم ارزش افزوده بخش های عمده اقتصادی استان تهران از کشور (سال ۱۳۹۲)

۰/۳۸	معادن	۱
۱/۲۲	ماهیگیری	۲
۳/۸۹	کشاورزی، شکار و جنگلداری	۳
۱۴/۳۶	صنعت	۴
۱۵/۶۸	آب و برق و گاز	۵
۲۱/۲۹	آموزش	۶
۲۳/۸۶	بهداشت و مددکاری اجتماعی	۷
۲۶/۸۹	اداره امور عمومی و دفاعی و تامین اجتماعی	۸
۲۸/۶۷	عمده فروشی و خرده فروشی	۹
۲۹/۰۹	هتل و رستوران	۱۰
۳۵/۴۳	ساختمان	۱۱
۴۰/۶۴	سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی و خانگی	۱۲
۴۳/۰۴	حمل و نقل و انبارداری و ارتباطات	۱۳
۴۷/۹۹	مستغلات و خدمات کسب و کار	۱۴
۶۱/۱۸	واسطه گری مالی	۱۵

سهم ارزش افزوده هر بخش اقتصادی در استان نسبت به کل ارزش افزوده استان در
سال ۱۳۹۲ (درصد)

10

۲۴/۶۷	مستغلات و خدمات کسب و کار	۱
۱۶/۸۴	عمده فروشی و خرده فروشی	۲
۱۴/۰۲	حمل و نقل و انبارداری و ارتباطات	۳
۹/۰۲	صنعت	۴
۷/۶۸	ساختمان	۵
۶/۹۸	واسطه گری مالی	۶
۴/۸۱	اداره امور عمومی و دفاعیو تامین اتماعی	۷
۴/۳۳	آب و برق و گاز	۸
۳/۰۳	بهداشت و مدد کاری اجتماعی	۹
۲/۹۲	آموزش	۱۰
۲/۷۵	سایر خدمات عمومی و اجتماعی و شخصی و خانگی	۱۱
۱/۶۳	کشاورزی، شکار و جنگلداری	۱۲
۱/۱۵	هتل و رستوران	۱۳
۰/۱۶	معدن	۱۴
۰/۰۲	ماهیگیری	۱۵

به طور کلی: ۶۵-۶۰ درصد ارزش افزوده استان تهران در بخش خدمات، ۲۵-۲۰ درصد در بخش ساختمان و آب و برق و گاز و ۱۲-۱۰ درصد در بخش صنعت و معدن و مابقی در بخش کشاورزی و ماهیگیری است.

رشته فعالیت های شاخص در کل کشور

11

رشته فعالیت های صنعتی که بیشترین نقش را در شاخص های منتخب از جمله سهم ارزش افزوده، اشتغالزایی، صادرات، سهم از بازار، مزیت نسبی و زنجیره تامین (به عنوان مواد اولیه و یا کالاهای نهایی) و سطح دانش و فناوری دارند، شناسایی و به عنوان اولویت به شذح ذیل اعلام می گردند:

صنایع تولید فرآورده های نفتی

مواد و محصولات شیمیایی

محصولات کانی غیر فلزی

وسایل نقلیه زمینی، ریلی و دریایی

معادن و استخراج معدنی

صنایع پیشرفته

ماشین آلات و تجهیزات صنعتی و تولیدی

ماشین آلات مولد و انتقال برق

مواد غذایی و آشامیدنی

فلزات اساسی

نساجی و پوشاک

محصولات لاستیکی و پلاستیکی

اولویت های صنایع پیشرفته کشور :

۱- فناوری های زیستی:

انواع محصولات دارویی پیشرفته و کیت های تشخیص، مکمل های غذایی، بیوپلیمرها، راکتورهای زیستی، تراشه های بیو فناوری، انواع کودهای بیولوژیک و آنزیم ها

۲- فناوری نانو (محصولات و مواد)

۳- فوتونیک، لیزر و اپتیک (مواد، قطعات و سامانه ها)

۴- مواد پیشرفته، فلزات، کامپوزیتها، سرامیک ها و پلیمرها

۵- الکترونیک و میکرو الکترونیک : مدارها، نیمه هادی ها، سخت افزارها رایانه، کنترل، ابزار دقیق و سامانه ها

۶- فناوری اطلاعات و اتصالات و نرم افزارهای رایانه ای

۷- تجهیزات پیشرفته ساخت، تولید و آزمایشگاهی

۸- داروهای پیشرفته

۸- وسایل، ملزومات و تجهیزات پزشکی

۱۰- هوافضا: پرند ه ها، ماهواره ها و موشک ها

۱۱- انرژی های نو: هسته ای و تجدید پذیر

۱۲- محصولات پیشرفته سایر بخش ها: نفت، گاز، پتروشیمی و ...

هدف گذاری ظرفیت تولیدی برخی از صنایع منتخب در افق ۱۴۰۴

13

صنایع منتخب		محصولات منتخب	واحد	ظرفیت فعلی	ظرفیت ۱۴۰۴
مواد و محصولات شیمیایی		پتروشیمی	میلیون تن	۶۷/۵	۱۳۰
		دارو	میلیارد عدد	۵۰	۶۰
محصولات کانی غیر فلزی		سیمان	میلیون تن	۸۳	۱۲۰
		کاشی و سرامیک	میلیون متر مربع	۵۴۳	۷۰۰
وسایل نقلیه زمینی، ریلی و دریایی		خودرو	میلیون دستگاه	۱/۹	۳
معدن و استخراج معدنی		سنگ آهن	میلیون تن	۶۶	۱۶۵
		فولاد خام	میلیون تن	۳۱	۵۵
فلزات اساسی		آلومینیوم	میلیون تن	۴۶۰	۱۲۰۰
		مس کاتد	هزار تن	۲۵۵	۴۵۰
الکترونیک و میکرو الکترونیک	صنایع پیشرفته	گیرنده های LCDوLED	میلیون دستگاه	۲/۳	۴
هوا و فضا		وسایل پرنده بدون سرنشین	فروند	۵۰۰	۱۰۰۰
		وسایل پرنده دو نفره، سبک تر و ورزشی	فروند	۸۰	۲۰۰
		پرنده های تا ۲۰نفره	فروند	۱۰	۵۰
		بازسازی و تعمیر اساسی هواپیماهای مسافری و هلیکوپتر	فروند	۱۰	۲۰

-ادامه هدف گذاری ظرفیت تولیدی برخی از صنایع منتخب در افق ۱۴۰۴

14

ظرفیت ۱۴۰۴	ظرفیت فعلی	واحد	محصولات منتخب	صنایع منتخب
۷۰۰	۳۹۰	هزار تن	تایر و تیوپ	محصولات لاستیکی و پلاستیکی
۱۲۰۰	۸۵۰	هزار تن	تجهیزات صنعتی	ماشین آلات و تجهیزات صنعتی و تولیدی
۶۰	۴۰	هزار دستگاه	تراکتور	
۲۰۰۰	۱۲۰۰	دستگاه	کمباین	
۴	۲/۴	میلیون دستگاه	یخچال و فریزر	
۴	۱/۷	میلیون دستگاه	لباسشویی	
۳	۲/۲	میلیون دستگاه	کولر آبی	نساجی و پوشاک
۱۵۰	۴۰	هزار تن	الیاف اکریلیک	
۳۵۰	۲۴۰	هزار تن	الیاف پلی استر	
۴۷۰	۲۴۰	هزار تن	نخ سیستم پنبه ای	
۴۰۰	۳۰۰	هزار تن	نخ یک سره پلی استر	
۱۳۵	۱۳۰	میلیون متر مربع	فرش ماشینی	

کلیات بخش معدن در استان تهران

15

سنگ
آهک

شن و
ماسه

سنگ
گچ

تالک

با توجه به آنچه ذکر گردید در اسناد بالا دست، بخش معدن اندک در نظر گرفته شده و رشد آن را برای دوره برنامه پنجم توسعه نیز (۱۳۸۹-۱۳۹۳) معادل یک درصد و برای دوره ده ساله بعدی ۰/۵ درصد در نظر گرفته شده است

تخصص های معدنی استان تهران به ترتیب اهمیت در فعالیت های ذیل خلاص می شود:

بررسی آمار معادن استان تهران نشانگر توانایی این استان در تولید مصالح ساختمانی و فقر مواد معدنی غنی فلزی و غیر فلزی می باشد

بررسی نرخ رشد در سطح ملی و منطقه ای حاکی از رشد پایین بخش معدن در سطح استان است

کلیات بخش صنعت در استان تهران

استان تهران با در اختیار داشتن حدود ۳۰ درصد از بخش صنعت کشور یکی از قطب های صنعتی کشور را تشکیل می دهد.

صنایع استان نسبت به رقبای داخلی از وضع مطلوبی برخوردار بوده ولی در مقایسه با رقبای خارجی شاهد یک شکاف تکنولوژیک هستیم. در کل در صنایع استان سهم صنایع با فناوری پیشرفته اندک است و اکثر صنایع استان در شهرستان تهران واقع شده اند.

صنایع آینده دار استان تهران

17

نام صنعت	وضعیت رشد
صنایع مواد غذایی و آشامیدنی	رشد متوسط
تولید پوشاک - عمل آوری و رنگ کردن پوست خردار	رشد متوسط
انتشار و چاپ و تکثیر رسانه های ضبط شده	رشد بالا
تولید سایر محصولات کانی غیر فلزی	رشد متوسط
تولید محصولات فابریکی بجز ماشین آلات و تجهیزات	رشد متوسط
تولید ماشین آلات اداری و حسابر و محاسباتی	رشد بالا
تولید ماشین آلات مولد و انتقال برق و ..	رشد بالا
تولیدرادیو و تلویزیون و دستگاه ها و وسایل ارتباطی	رشد بالا
تولید ابزار پزشکی و ابزار اپتیکی و ابزار دقیق و ...	رشد بالا
تولید وسایل نقلیه موتوری و تریلر و نیم تریلر	رشد متوسط
تولید سایر وسایل نقلیه حمل و نقل	رشد متوسط
تولید مبلمان و مصنوعات طبقه بندی نشده در جای دیگر	رشد متوسط

علاوه بر این صنایع آینده دار نوین استان عبارتند از :

فناوری
اطلاعات و
ارتباطات

بیو
تکنولوژی

نانو تکنولوژی
؟؟

رویکرد و جهت گیری فعالیت ها بر اساس کدهای آیسیک در استان تهران :

- ایجاد و توسعه در زمینه های صنایع پیشرفته (فناوری اطلاعات و ارتباطات)

- تجهیزات پزشکی

- تجهیزات رباتیک

- نانو، الکترونیک و میکرو الکترونیک

- خودروسازی

- پوشاک

- مبلمان

- مصنوعات چوبی

ردیف	کد آیسیک	عنوان رشته فعالیت	اهم طرح های اولویت دار
۱	۲۴۲۳	ساخت محصولات دارویی، مواد شیمیایی مورد استفاده در داروسازی و محصولات گیاهی دارویی	داروهای ضدسرطان- داروهای بیوتکنولوژی (نو ترکیب، آنتی بادی مونو کلونال، پپتیدها) - انسولین نو ترکیب- انواع داروهای گیاهی
۲	۲۴۲۴	ساخت صابون و پاک کننده ها، فرآورده های تمیزکننده، انواع عطر و فرآورده های بهداشتی	لوازم آرایشی و عطریات
۳	۲۶۹۵	ساخت کالاهای بتنی، سیمانی و گچی	آجر با تکنولوژی روز (تغییر تکنولوژی به کوره تونالی) - در منطقه فیروزکوه بتن سبک گازی (AAC)
۴	۷۲۲۰	مشاوره و ساخت نرم افزار	طراحی و ساخت انواع نرم افزار، حفاظت سرور، امنیت تراکنش های مالی و اطلاعاتی، آنتی ویروس و آنتی هک، توسعه نرم افزار و سیستمهای عامل Open source، انواع بازیهای کامپیوتری
۵	۳۳۱۱	ساخت تجهیزات پزشکی و جراحی و وسایل ارتوپدی	تجهیزات و ملزومات پزشکی، دندانپزشکی و آزمایشگاه طبی
۶	۳۱۴۰	ساخت انباره ها، قوه های اولیه و باتری های اولیه	باتری لیتیومی
۷		سایر صنایع یشرفته	الکترونیک و فناوری اطلاعات و ارتباطات - نانو - تجهیزات رباتیک - میکرو الکترونیک - اینترنت اشیا (IoT)
۸	۲۹۱۲	ساخت پمپ ها، کمپرسورها، شیرها و سوپاپ ها	انژکتور و سوزن انژکتور تحت لیسانس یا مشارکت با شرکت های معتبر
۹	۱۸۱۰	تولید پوشاک	انواع پوشاک
۱۰	۳۴	ساخت وسایل نقلیه موتوری، تریلر و نیم تریلر	توسعه کمی و کیفی واحدهای موجود در حلقه های زنجیره ارزش صنعت خودروسازی
۱۱	۳۶	ساخت مبلمان و مصنوعات چوبی	مبلمان و مصنوعات چوبی با استفاده از فناوری مدرن

صنایع تخصصی رو به اعتلای استان تهران عبارتند از :

تولید پوشاک - عمل آوری و رنگ کردن پوست خردار

تولید ماشین آلات اداری و حسابر و محاسباتی

تولید ماشین آلات مولد و انتقال برق و ...

تولید وسایل نقلیه موتوری و تریلر و نیم تریلر

تولید مبلمان و مصنوعات طبقه بندی نشده در جای دیگر

صنایع تخصصی رو به افول استان تهران:

- دباغی و عمل آوردن چرم و ... خوب
- تولید کاغذ و محصولات کاغذی خوب
- انتشار و چاپ و تکثیر رسانه های ضبط شده بد
- تولید محصولات لاستیکی و پلاستیکی بد
- تولید محصولات فلزی بجز ماشین آلات و تجهیزات خوب
- تولید ماشین آلات و تجهیزات طبقه بندی نشده در جای دیگر بد
- تولید رادیو و تلویزیون و دستگاه ها و وسایل ارتباطی بد
- تولید ابزار پزشکی و ابزار اپتیکی و ابزار دقیق و.. بد
- بازیافت خیلی بد

مزایای استان از نگاه کار آفرینی :

۱- وجود آلودگی شدید هوا :

چه خوب کلی کار
برای رفع آن وجود
دارد

۲- وجود پسماندهای خشک فراوان:

به به طلای کثیف

۳- وجود پسماندهای تر فراوان:

کلی کود طبیعی
درست میکنیم

۴- تراکم نیروی انسانی :

چه انتخابهای خوبی
جلوی روی ماست و
چه کارهای بزرگی
با اینها میتوان کرد

۵- وجود فاضلاب فراوان :

چه آب پاکی تولید،
چه ثروتی

۶- وجود کارگاه های فراوان زیر ۱۰ نفر :

چقدر میتوان هزینه های
بالاسری را کاهش داد و
چه خوب که قانون اینها
را به حساب نمی آورد

۷- وجود ترافیک :

کلی کار خدماتی و نرم افزاری و
غیره برای کاهش آن بوجود می
آید. دور کاری و آموزش های از
راه دور و اجرای فعالیت های
مجازی از فعالیت های خوب
تولیدی است

۱۰ تا کار ۱۰ نفر را با یک
زیر ساخت بدون زحمت
انجام می دهیم

۸- کمبود وقت مردم:

بهتر، مگر میشود کارهای
۱۵ میلیون نفر آدم را با
هزینه مناسب بدون این
افراد زحمتکش انجام داد؟!

۹- تراکم نیروی انسانی غیر متخصص و حاشیه نشین :

۱۰- وجود آفتاب فراوان:

دولت جبران خدمات بکند،
برق استان تهران را از
مدار برق مصرفی کشور خارج
میکنیم

چه عالی، چقدر سخت است
پیدا کردن افراد با تجربه در
سایر استانها

۱۱- علاقه مندی بازنشستگان خبره ی کشور
به تجربه ی زندگی در تهران در دوران بازنشستگی
:

مغایرتها و پیشنهادات در اسناد بالادستی برای استان تهران:

۱- در هدف گذاری ظرفیت تولید برخی از صنایع منتخب در افق سال ۱۴۰۴ در برنامه راهبردی وزارت صنعت اعداد در برخی بخشها بعنوان مثال پلاستیک اصلا دیده نشده است.

۲- در بخش رویکرد و جهتگیری فعالیت های استان تهران برخی صنایع نظیر لوازم خانگی، صنایع پلاستیک، صنایع غذایی، آشامیدنی، صنایع نظامی و... پیش بینی نشده اند

۳- بازنگری جدی تعریف فعالیتهای صنعتی در شعاع ۱۲۰ کیلومتری امری واجب و ضروریست. در حالیکه امروزه بسیاری از صنایع درون شهرهای اصلی کشورهای توسعه یافته وجود دارند، شاهد کلی نگرانی در تعریف آلاینده‌گی در کشورمان برای کلانشهرها هستیم

۴- زیر ساختهای استانی، نظیر بهره مندی از شهرک های فناوری با برنامه ها کافی نیست. بی معناست که اهداف غایی استان بی بهره از زیر ساخت های فناوری هستند.

۵- سرشماری تعداد شاغلین در اسناد بالادستی محدود به کارگاه های بالای ۱۰ نفر می شود که این محاسبات با سطح و توزیع توان نیروی انسانی در استان تهران در تضاد کامل است. شاهد براین مدعا تعداد بسیار بالاتر جوازهای کسب صنعتی در استان تهران در مقایسه با گواهی های فعالیت صنعتی و پروانه های بهره برداری است.

۶- جذب سرمایه گذاری خارجی در سال ۹۵ فاصله معناداری با برنامه دارد (۲۷ میلیون دلار در مقایسه با ۱ میلیارد دلار)

۷- در اسناد بالادستی می بایست بازنگری سرانه مصرف و تطابق کلیه اقلام با کشور های توسعه یافته به ویژه برای استان تهران صورت پذیرد. به عنوان مثال سرانه مصرف مواد پلاستیک در کشور های توسعه یافته ۱۲۵ کیلوگرم و در ایران حدود ۳۵ کیلوگرم است.

۸- صنایع آینده دار استان در برخی موارد احتیاج به بازنگری جدی دارند.

الزامات فوری و ضروری در استان تهران:

۱. رفع مشکلات مدیریتی ناشی از سوء مدیریت در بخشهای مختلف

۲. لزوم توسعه ارتباط مستمر با کشورهای توسعه یافته
در راستای انتقال تجربیات و دانش مدیریتی شهرهای بزرگ

۳. لزوم بازنگری محدودیت فعالیت های برخی رشته ها
در شعاع ۱۲۰ کیلومتری

۴. لزوم بازسازی و نوسازی در صنایع و معادن و ارتقا بهره وری

۵. توجه ویژه به تغییرات اقلیمی در استان تهران

۶. پیشگیری از بروز بلایای طبیعی بخصوص زلزله که سرمایه ها را به فنا
خواهد داد

منابع :

- سند راهبردی اقتصاد مقاومتی استان تهران طی برنامه ششم و افق ۱۴۰۴
- برنامه راهبردی وزارت صنعت، معدن و تجارت

باشد که
با عملکرد خوبمان نزد آیندگان سربلند باشیم

با تشکر از بذل توجه شما عزیزان